

[Diderichsen.]

Med hensyn til selve befolkningens stilling til det kunstneriske må vi nok desværre bemærke, når vi skal være ærlige — og det sagde kulturministeren jo at vi skulle — at det danske folk er vel ikke et særlig musisk folk, i hvert fald ikke hvis man tager musisk i den snævre betydning af musikalsk; derfor vil der altid være en forholdsvis begrænset kreds, som på dette særlige område vil have forudsætninger for eller interesse af at beskæftige sig med en sådan speciel kunstnerisk kulturvirksomhed. Det er en vidunderlig ting, hvis man er udrustet med sådanne sanser, at man glæder sig over toner og farver, over ord og linjer, men der er mange mennesker iblandt os, som ikke har disse særlige gaver, og man skal passe på, at man ikke prakker dem noget på og forleder dem til at beskæftige sig med noget, som de i virkeligheden inderst ikke bryder sig om at have med at gøre. For øvrigt er det glædeligt at konstatere, at vi ældre må indrømme og med glæde se på, at den yngre generation i så henseende viser meget mere musisk og musikalsk sans, end vi er vant til fra vores generation.

Derved står vi altså ved spørgsmålet om kunstformidlingen, som er et meget svært kapitel, og som jeg ikke her tør indlade mig i nærmere overvejelser over. Jeg har da lyst til at sige én ting om det spørgsmål. At der må en kunstformidling til, det er vel nok givet, men man må endelig ikke sammenblende kunstformidling og kunstnerisk virksomhed. Jeg kender også personligt adskillige kunstnere, som, når man spørger dem om kunstformidling og kunstforståelse, svarer: hvad er det for noget?

Det er naturligvis sat lidt på spidsen, men det betyder dette, at for den, der virkelig er kunstner og ser kunstnerisk virksomhed som sin livsopgave — det gælder måske særlig bildende kunstnere — er kunsten selv med sine interne problemer noget så vældigt, noget så omfattende og gribende, at dette med, at man skulle give sig til at forklare det ad rent intellektuel eller pædagogisk vej og derigennem komme i et forhold til kunst og kunstnerisk skaben, det er for dem noget ganske fremmed.

Med hensyn til kunstformidlingen er det mit grundsynspunkt, at det, der skal opdrage folk til kunst, det er tingene selv, og

jeg kan huske, jeg engang har læst noget — men jeg har ikke nået at slå det efter — hos den udmærkede norske forfatter Kiel-land. I en af hans romaner, som jo er skrevet for rundt regnet vel et halvt hundrede år siden, er der en samtale, hvori en af personerne siger omtrent sådan, som jeg siger nu: at når et menneske har købt et billede, som fra et kunstnerisk synspunkt er et rigtig dårligt billede, skal man ikke straks, når han spørger, hvad man synes om billedet, sige: uh ha, sikke da et rædselsfuldt billede, du har købt dér, men så skal man bare ganske roligt lade ham beholde billedet og sige et eller andet om, at det er et meget ordentligt billede. Så vil billedet selv opdrage ham, og næste gang, han køber et billede, vil han købe et billede af en lidt bedre kvalitet, og sådan vil han efterhånden nå frem til en virkelig indsigt i og glæde over kunstværket. Denne lille historie — jeg håber ikke, jeg har digtet for meget til, jeg kan ikke rigtig huske den oprindelige ordlyd — anser jeg i og for sig for at være ganske overordentlig nyttig og ganske overordentlig lærerig; den skulle man lægge sig meget på sinde.

Så vil jeg blot til slut sige, at der er jo en lang række muligheder, man kan knytte til med hensyn til hele dette spørgsmål, således at man ikke for stærkt begynder med den ydre ramme, i betydningen af at man begynder med at bygge og først og fremmest med at ansætte personale. Derfor er jeg ganske enig med ministeren i dette synspunkt: man må begynde med de forhåndenværende biblioteker, skoler og teatre, man må prøve at udnytte disse lokaler og det personale, man har i forvejen. Man kan måske visse steder, hvor det er muligt, og hvor forholdene tillader det, særlig indrette sådanne institutioner eller lokaler for ungdommen, hvor de unge virkelig på egen hånd kan gøre nøjagtig, hvad de vil, også holde deres udmærkede pigtrædsballer osv., og måske også selv organisere ledelsen på demokratisk vis; men i hvert fald er det vigtigt, at hele dette system får en høj grad af differentiering og fleksibilitet, og at det bygger på de forhåndenværende kræfter i det danske folk, således at vi ikke, som mange har været inde på det, laver en stiv ramme og prøver på at fylde den med kunstigt indhold, men således at virkelig det